

Riktlinjer för elhandel

1. Inledning

Sollefteå kommun är en betydande elproducent och elkonsument i Ångermanland. Elproduktion sker vid det helägda Sollefteåforsens Aktiebolag. Elförbrukningen sker i kommunens anläggningar och fastigheter. Ansvaret för elhandeln skall ligga under kommunstyrelsen.

Den nordiska elmarknaden kännetecknas av stora risker främst genom att elpriset svänger kraftigt över tid. Som elproducent eller elkonsument uppstår även volymrisker då elproduktionen eller elförbrukningen varierar beroende på aktuellt väder. Andra risker är valuta- och prisområdesrisker som uppstår i och med marknadens nuvarande uppbyggnad. Sammantaget betyder detta att Sollefteå kommun med stort innehav av elproduktion och elförbrukning kan drabbas av stora avvikelser mellan budget och faktiskt utfall.

2. Generella principer

Dessa riktlinjer anger ramarna för elhandelsverksamheten i kommunkoncernen, dvs. Sollefteå kommun samt dess helägda bolag.

Riktlinjerna ska harmoniera med kommunens finanspolicy samt andra relevanta dokument och instruktioner.

Kommunchefen i Sollefteå kommun, eller till av denne delegerad, ansvarar för att riktlinjerna hålls uppdaterade.

Riktlinjerna ska revideras vid större förändringar av kommunkoncernens förutsättningar eller vid större förändringar av elmarknadens regelverk.

Dessa riktlinjer avser endast de risker som kan uppkomma i samband med affärstransaktioner inom elhandel. Exempel på risker som inte omfattas är anläggningsrisker, mekaniska risker, förvärvsrisker och liknande.

2.1. Syfte

Dessa riktlinjer ska tjäna som styrdokument avseende kommunens elhandel. Med elhandel avses handel med elkontrakt, såväl fysiska som finansiella.

All elhandel inom kommunkoncernen omfattas av de principer som fastställts i detta dokument på så sätt nås enhetliga principer för hantering av de risker som kan uppkomma. Målet är att riskhanteringen ska ske på ett så effektivt sätt som möjligt, att svängningarna i det ekonomiska resultatet ska minskas och att en riskspridning ska åstadkommas.

Syftet med riktlinjerna är att:

- ange mål och principer för elhandelsverksamheten

- ange hur ansvaret för elhandeln är fördelat
- identifiera vilka risker förknippade med elhandel som kommunkoncernen är exponerad för och hur riskerna ska hanteras och följas upp.

2.2. Målet med elhandelsverksamheten

Målet med elhandelsverksamheten inom kommunkoncernen är att:

- Tillgodose kommunkoncernens behov av el.
- Hantera och sälja den el som produceras inom kommunkoncernen.
- Skapa en rimlig förutsägbarhet i det elpris kommunkoncernen betalar för sin förbrukade el.
- Tillse att villkoren för den inköpta och för den producerade elen är marknadsmässiga och konkurrenskraftiga.
- Utnyttja skalfördelar och dra nytta av kommunkoncernens samlade behov av att köpa in och av att sälja el.
- Tillse att elhandeln sker enligt de miljökrav som finns inom kommunkoncernen.

2.2.1. Ansvar för risk och resultat

Kommunen och dess bolag har ansvar för sitt finansiella resultat inom följande givna ramar:

- Kommunen och dess bolag ansvarar för sina respektive förbrukade och producerade volymer av el samt för att ha god kontroll på sina egna anläggningar (anläggningsregister).
- Kommunen och dess bolag ansvarar för avtal relaterade till elnät.

3. Ansvarsfördelning

Kommunstyrelsen har det högsta ansvaret för att säkerställa efterlevnad av de krav och intressen kommunen som ägare har ur ett riskhanteringsperspektiv.

Operativt ansvariga:

Inköp av el

Huvuddelen av kommunens verksamheter sker i av Solatum Hus&Hem AB ägda eller förvaltade fastigheter. Solatum administrerar upphandling och avtal samt beslutar om eventuellt behov av konsultstöd. Ansvarig är bolagets VD.

I övrigt sker inköp av el inom verksamheterna Kultur- och fritid samt Tekniska. Upphandling administreras av Solatum genom fullmakt. Ansvarig är respektive verksamhetschef.

Försäljning av el

Sollefteå kommun vidareförsäljer den el som produceras vid det helägda kraftverket Sollefteåforsens AB. Kommunen administrerar upphandling och avtal med portföljförvaltare samt beslutar om eventuellt behov av konsultstöd. Ansvarig är Ekonomichef.

4. Risker

Att vara verksam på elmarknaden innebär exponering mot en mängd olika risker. Kommun-koncernen vill ha god förutsägbarhet i elpriset och ska därför agera genom prislåsning/prissäkring av framtida elförbrukning och försäljning. Grundprincipen är att kommunen ska begränsa sina risker i elaffären.

4.1. Elområdesrisk

Elområdesrisker uppstår i och med att någon form av avtal avräknas fysiskt i ett elområde samtidigt som prissäkringar skett i annat elområde eller till systempris. Elområdesrisk benämns ibland prisområdesrisk då det är skillnaden i pris mellan två områden som avses.

Sollefteå kommun ska alltid prissäkra i samma elområde som den fysiska avräkningen sedan sker i. Om detta av något skäl inte är möjligt ska prissäkring ske i det elområde som för tillfället kan antas mest likna det aktuella elområdet ur pris- och risksynpunkt.

4.2. Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken att inte kunna köpa/sälja kontrakt när man vill eller att priset på grund av för låg omsättning är oskäligt. Sollefteå kommun ska se till att handel sker med extern part på månads-, kvartals- eller årskontrakt utifrån vad marknaden tillhandahåller för varje given tidsperiod och säkerställa att omsättningen hos den externa parten är god.

4.3. Motpartsrisk

Motpartsrisk är den risk som är förknippad med motpartens förmåga att uppfylla sina åtaganden. Det kan gälla t.ex. betalning eller leverans på utlovad dag.

Motpartsrisk skall begränsas genom motparts kontroll i samband med upphandling av elhandels tjänster.

4.4. Operativ risk

Operativ risk är risken för förluster till följd av att interna processer och rutiner är felaktiga eller inte ändamålsenliga, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser.

4.5. Pris- och Volymrisk

Med elprisrisk avses osäkerheten i marknadspriset på el. Normalt sett varierar elpriset relativt kraftigt och en osäkerhet i priserna påverkar värdet av ingångna kontrakt samt påverkar kommunkoncernens totala kostnad och intäkt för el.

Sollefteå kommun vill skapa en rimlig förutsägbarhet i elpriset. Detta är tänkt att åstadkommas genom successiv prislåsning, med högre säkringsgrad ju närmare leverans man kommer.

Prisrisker hanteras genom att prissäkring hos extern part görs. Som underlag för prissäkringen används prognoser. Elprisrisken hanteras genom att elpriset successivt låses med avropsavtal med det upphandlade elhandelsbolaget.

Vidare avses risken att elhandelsbolaget inte är transparent och korrekt i vidareförsel av avgifter och priser enligt avtal. Denna risk hanteras genom stickprov där kontroller görs av att leverantören inte har andra påslag än vad som är avtalat.

Volymrisk uppstår då verkligt förbrukad/producerad volym inte överensstämmer med den prognosticerade. För att minimera volymrisker ska prognoser uppdateras kontinuerligt och vara aktuella och genomarbetade. Grundläggande är att prognoser inte ska baseras på enskilda månader eller år då elförbrukning och elproduktion varierar med aktuellt väder. Det underlag som lämnas till grund för prognoser ska därför om möjligt spänna över en tidsperiod om minst 5-10 år.

För Sollefteå kommun ska en volymprognos per månad för elproduktion respektive elförbrukning tas fram årsvis och uppdateras när större förändringar blir kända.

4.5.1. Prissäkringsstrategi förbrukning

Inköp av fysisk elförbrukning sker till spotpris. Till detta fogas en prissäkringsstrategi i form av en matris. Denna säkrar in prognostiserad förbrukningsvolym så att prognos för ett kalenderår kommer att vara säkrad till 100 procent innan leveransåret. Matrisen arbetar under två år med månatliga säkringar av kraft för kalenderåret. Säkrad volym per månad uppgår till 1/24 av total volym att säkra. I det fall tillgänglig tid fram till nämnda datum är kortare än två år vid matrisens uppstart fördelas den volym som ska säkras över tillgängliga månader. Avsteg från denna huvudprincip kan göras ifall det bedöms fördelaktigare utifrån rådande marknads-läge och prognos.

4.5.2. Prissäkringsstrategi produktion

Framtida producerad el kan säljas till idag okänt elpris, t.ex. spotpris. Fast pris tar bort prissrisken men svårigheten är att välja rätt tillfälle att prissäkra på en marknad med stor prissrörlighet. Genom att sälja andelar av en produktionsprognos vid ett flertal tillfällen skapas ett pris som är ett genomsnitt av en längre periods terminspriser.

En matris ska därför upprättas för kommande 36 månader med produktionsprognosen som grund. Utifrån produktionsprognos och statistik ska historisk minimumvolym för varje enskild månad prissäkras, detta för att undvika översäkring och den volymrisk som följer av kraftigt varierad produktion. Översäkring innebär att mer el har sålts än vad som producerats, vilket innebär att el behöver köpas till marknadspris för att säljas till säkrad prisnivå.

1. Varje månad ska 1/36 del av den historiska minimumvolymen prissäkras. Den prissäkrade volymen för en enskild månad kommer således att vara säkrad vid 36 olika tillfällen, såvida inte mandat utnyttjats enligt punkt 2.
2. Kommunen ger därutöver portföljförvaltaren mandat att skjuta upp prissäkringen upp till sex månader utifrån fundamental och teknisk analys. I det fallet ska kommunen meddelas om att sådan förskjutning gjorts samt underlag för beslut.
3. Resterande produktionsvolym säljes i första hand till spotpris men kan också användas till valfria positioner i elterminer. Detta benämns fritt mandat och utgör ca 50% av historiskt genomsnittlig produktionsvolym och motsvarar den del av elproduktionen som inte är prissäkrad.

4.5.3. Hantering av elcertifikat och ursprungsgarantier

Behovet av elcertifikat eller ursprungsgarantier är väldigt lågt/obefintligt och betingar ett relativt sett litet värde. Vid ett eventuellt behov av dessa prissäkras de enligt samma förutsättningar som övrig elhandel. De certifikat och ursprungsgarantier som eventuellt genereras från produktionen i Sollefteåforsen säljs till rådande marknadspris.

4.6. Profilirisk

Med profilirisk avses risken för extra kostnader till följd av att faktisk förbrukning och faktiskt spotpris varierar under dygnet medan finansiella kontrakt avser samma förbrukning per timme under kontraktperioden. För att minimera profilirisk ska bransch- och schablonprofiler nyttjas vid prissäkring när det är möjligt. Prissäkringar ska göras per leveransmånad.

4.7 Valutarisk

Valutarisk uppkommer då transaktioner sker i annan valuta än SEK. Alla prissäkringar ska ske i svenska kronor.

5. Riskkontroll och åtgärder vid avvikelser

De operativt ansvariga ska löpande ska följa upp och dokumentera risker i sina områden utifrån riktlinjerna samt rapporterar till kommunchefen, eller till av denne delegerad.

Vid avsteg från huvudprinciperna i denna riktlinje skall kommunstyrelsen respektive bolagsstyrelser informeras om orsakerna till detta. Vid avvikelser eller överträdelse av ramar, limiter och mandat ska de operativt ansvariga så snart det är möjligt sörja för att åtgärder vidtas så att givna riktlinjer följs och rapportera vidtagen eller föreslagen åtgärd till kommunstyrelsen respektive bolagsstyrelser.

6. Rapportering Kommunstyrelse

Ekonomichef ansvarar för rapportering till kommunstyrelsen avseende elproduktion- och försäljning. Ur denna rapport ska följande framgå:

- Utfallet i volym, kronor och snittpris för de månader som hittills gått till leverans under innevarande år
- Resultatet av handel i fritt mandat
- Budgeterade volymer jämfört med verkliga